

GERED

uit bende-klauwen

Ze zijn de angst van burger, politie en politiek: jeugdbendes in El Salvador. De aantrekkingskracht op jongeren is groot. „Ik geloofde dat zij als familie voor me waren, maar beetje bij beetje vernielen ze je leven.”

De discussie over geweld tegen buschauffeurs in Nederland doet onwettelijk aan wanneer je de vergelijking trekt met El Salvador. Daar zijn in 2006 en 2007 meer dan 100 buschauffeurs vermoord, omdat ze niet tegemoet wilden

komen aan de eisen van jeugdbendes die geld willen zien van de buschauffeurs in ruil voor veiligheid. Wie weigert, krijgt de kogel. Wie zijn deze jeugdbendes en waar komen ze vandaan?

Eind jaren zeventig en begin jaren tachtig

BEELD Piet den Blanken (Hollandse Hoogte)

▲ *Broederschap, identiteit en zelfvertrouwen. De*

van de vorige eeuw is El Salvador, maar ook Honduras en Guatemala uitzichtloos. Door burgeroorlogen en armoede vluchten veel jongeren naar de Verenigde Staten. Daar blijkt de situatie niet veel beter. Prima voedingsbodem voor jeugdbendes die vers aangespoelde migrantenjongeren broederschap, steun, eten en misschien wel het belangrijkste, een identiteit én zelfvertrouwen bieden. De uitzetting van criminele latino-bendeleden lost het probleem niet op, maar verschuift het slechts. Tot eind jaren negentig leven de jeugdbendes in de marge van de samenleving in El Salvador. Maar na de orkaan Mitch die in 1998 veel schade aanricht neemt de armoede en werkloosheid aanzienlijk toe. Gevolg: machtsuitbreiding voor de bendes ofwel mara's. Bendeleden houden er een gangsterlevensstijl op na, met dure kleding, sieraden en drugs.

Wat doen die bendes? Met hun allesomvattende grip, controleren ze arme wijken volledig. Ze zaaien er dood en

Ook in Nederland probeert ICCO de bende-problematiek aan de orde te brengen. Zo heeft ICCO het Latin American Film Festival (LAFF) gesponsord waar de film *Children of a Rape* werd vertoond. Deze film verhaalt over jongeren die bij een mara terecht zijn gekomen. Een van de schokkende interviews in de film met een bendelid dat in de gevangenis zit, luidt als volgt:

„Waarvoor ben je veroordeeld?”

„Moord.”

„Wat is er gebeurd?”

„Die klotzak liep op ons territorium en daarom moest hij sterven.”

„Hoe voelde je je?”

„Als een maniak. Fantastisch! Niemand droeg het me op. Ik zag hem zelf lopen en ik vond dat hij moest sterven.”

„Waarom ben je trots?”

„Omdat ik onze gang heb verdedigd.”

Het verhaal van ex-bendelid Denis, sinds acht jaar actief bij Arte Acción.

„Mijn moeder sloeg me veel en mijn vader speelde helemaal geen rol in mijn leven. Ik leek niet te bestaan voor hen. Ik heb veel op straat rondgehangen, was crimineel, drugsverslaafd en alcoholist. Ik was een *pandillero* (bendelid). Toen ik lid werd, geloofde ik dat zij een familie voor me waren, maar in werkelijkheid was dit niet zo. Beetje bij beetje vernielen ze je leven. Op een gegeven moment wordt je opgepakt, of zo niet, verlies je je leven... En niet alleen het jouwe: je riskeert ook het leven van je familieleden. Maar dankzij God kwam Arte Acción en heeft mij gered. Ik ben hier zo dankbaar voor. Want zo niet, ik weet het niet... Waar zou ik dan geweest zijn? Ik heb me volledig gestort in de workshops die Arte Acción me aanbood. Zo mocht ik steltlopen, schilderen en maskers maken. Ik ben veranderd. Wanneer ik nu nog bij de bende had gezeten zou ik een hoop mensen hebben vermoord. Ik heb gezien hoe ze mensen in onze wijk vermoorden – gewoon voor de lol. Ik heb zo'n spijt van wat ik heb gedaan! Daarom probeer ik nu aan andere jongeren door te geven dat er ook iets anders bestaat dan het leven in de mara's.”

bende heeft veel te bieden. Maar hoe houd je jongeren uit de klauwen van de bende?

verderf. Rivaliserende bendeleden die hun territorium betreden, moeten dat bekopen met de dood. Maar ook gewone burgers gaan gebukt onder dat juk. Plaatselijke ondernemers worden hardhandig onder druk gezet om exorbitante bedragen te betalen in ruil voor 'veiligheid'. Daarnaast houden leden zich

des, maar ook tussen de politie en de bendes.

Hoop

De zware repressie van de politie schrikt niet af. Maar hoe houd je jongeren weg bij de bendes? De Hondurese organisatie Arte Acción probeert met allerhande activiteiten jongeren van de straat te houden. Jongeren kunnen zich op artistiek gebied uiten en krijgen de kans om een eigen identiteit te creëren. Johanna Polman, een van oorsprong Duitse die via het uitzendingsprogramma Together werkt voor Arte Acción, vertelt: „De mara's zijn de enige manier voor jongeren om zelfwaarde en een identiteit te krijgen. Zij worden al vanaf hun achtste geronseld door de bendes. We zijn nu tien jaar bezig om deze kinderen met artistieke activiteiten een positieve draai aan hun leven te geven. We bereiken daar zo'n achthonderd jongeren per jaar mee. We willen hen een andere toekomst bieden. Een toekomst van hoop.” ■

'Jongens worden soms op achtjarige leeftijd geronseld'

bezig met drugs, diefstal, afpersing en mensensmokkel. De mara's bestrijden elkaar met geweld. Vanwege de moorddadige onderlinge afrekeningen en de slachtoffers onder burgers, besluiten de El Salvadoraanse en Hondurese overheid hard op te treden tegen de mara's. Er is nu niet alleen oorlog tussen de ben-